

6. sz. napirendi pont

Határozati javaslat
a Nógrád Megyei Közgyűlés részére

2016.06.03

Tárgy: A Megyei Közgyűlés tulajdonában és használatában álló helyiségek falaira a kereszt visszahelyezésére.

Benyújtó: Havasiné Molnár Erzsébet

Törvényességi ellenőrzés:

Az előterjesztés az SZMSZ 20-21§-ában meghatározott módon került benyújtásra.

Rovayóczy János

Határozati javaslat a megyei önkormányzat tulajdonában és használatában álló ingatlanokban lévő helyiségek falaira a kereszt visszahelyezésére.

A kommunista Szovjetunió megszállása előtt a hivatali helyiségek falán kereszt volt található. Ezzel mintegy hirdette, hogy mindannyian Isten kezében vagyunk és, hogy a keresztény értékrend és eszmerendszer a társadalom alapja.

A jelenkori jogszabályokkal kapcsolatosan felhívom képviselőtársaim figyelmét arra, hogy az alaptörvény a nemzeti hitvallással kezdődik melyben többek között ez olvasható:

" Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István király ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot és hazánkat a keresztény Euróba részévé tette"

Magyarország tehát keresztény állam.

A szélsőségesen társadalom- és emberellenes kommunista diktatúra idején eltávolították a keresztet az iskolákból, a közintézményekből, amivel a társadalom fensőségtől történő elszakítását, a magyarság ezer éves gyökereinek eltépését kívánták elérni. Tetteikkel – többek között ezzel a most említettel is – borzalmas pusztítást vittek végbe a társadalmunkban.

A mi felelőségünk az, hogy a szélsőliberális rémuralom után visszatérjünk – és a társadalmat is visszavezessük – eredeti gyökereihez, a tradíciókhoz és ezen belül az istenhithez.

Kötelességemnek érzem, hogy szóljak a hitről, a keresztény ember számára a legszentebb személyről, Jézus Krisztusról. Kötelességünk, hogy az ateista, materialista új „világvallás” helyére a helyes világnézet jelét emeljük magunk és a hivatali helyiségekben megjelenők elé.

Ennek a vallásnak az erejét mutatja, hogy Európa – és ezen belül Magyarország – azért maradt fenn a mai napig, mert elkötelezte magát a kereszténység mellett. Kultúránk, társadalmunk alapja, erkölcsi gyökerei – még a mostanra súlyosan lerontott jogrendszer is – a kereszténységre támaszkodik.

A mai – velejéig romlott, pénzhajhász, profitorientált, Isten létét is tagadó, Tőle elforduló – világban mindennaposak a tragédiák és szörnyűségek. Az Európai Unió a tolerancia álarca alatt a súlyosabb bűnök elkövetését megbocsáthatónak, a hagyományok ápolását és az azok szerinti életet elutasítandónak állítja be. Mindennaposak a társadalom döntő részét zavaró, bosszantó jelenségek, romboló személyiségeknek a társadalom tagjai elé példaként állítása és ezeknek az „emberi jogok védelme” nevében történő kereszténység elleni harcba állítása. Természetesen ide tartozik a különböző vallások egymás elleni kijátszása is.

Szabjunk gátat ennek. Aminek során a mi feladatunk megjeleníteni Jézus Krisztust. Megmutatni életünk minden percében – az értékeit elvesztő, talmi világban is – ahol az anyagi haszonszerzés mindennél fontosabb és az önmegvalósítás az egyetlen hamis cél, hogy képesek vagyunk a valódi értékeket felismerni és felvállalni.

Ezért van szükség tehát arra, hogy a kereszt, a krisztusi példa mindig a szemünk előtt legyen.

Prohászka Ottokár püspök úr szavaival zárom javaslatom indoklását:

„A kereszt...az én pajzsom, az én kardom az én vándorbotom" Ámen.

Határozati javaslat:

**NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSÉNEK**

...../2016.(. .) határozata

**a Közgyűlés kezdeményezi a használatában lévő helyiségekben a Kereszténység
jelképének a keresztnek a kihelyezését**

1. Nógrád Megye Önkormányzatának Közgyűlése elrendeli a megyei önkormányzat használatában lévő helyiségek falaira a kereszt visszahelyezését.

Határidő: a kiértékelésre: 2016. július 31.

Felelős: dr. Szabó József jegyző

Salgótarján, 2016. június 3.

/: Havasiné Molnár Erzsébet :/

képviselő

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Ügyszám: AJB-5150-⁴1/2016

Ügyintéző: dr. Csink Lóránt
dr. Szajbély Katalin

Dr. Szabó József
jegyző

Nógrád Megyei Önkormányzat
jegyzo@nograd.hu

Tisztelt Jegyző Úr!

Köszönöm, hogy megtisztelt bizalmával, és állásfoglalásomat kérte abban a kérdésben, hogy a megyei önkormányzat tulajdonában és használatában lévő helyiségekben a kereszt kifüggeszthető-e.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdéséből következően az ombudsman alapvető feladata, hogy a hatóságok által előidézett visszaosságokat vizsgálja és vizsgálta, és azok orvoslása érdekében megfelelő intézkedéseket kezdeményezzen. Az Ajbt. 2. § (3) bekezdése azt is lehetővé teszi, hogy alaptörvény-ellenes jogszabályok utólagos normakontrollját kezdeményezzem az Alkotmánybíróságon. Az Alaptörvény 30. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédő tevékenységet folytat. E jogállásomból kifolyólag – bár az Abtv. ilyen hatáskört nem nevesít – nincs akadálya annak, hogy konkrét alkotmányossági problémákban állást foglaljak, ha valamely alapjog érvényesülése ezt szükségessé teszi. *Felhívom ugyanakkor a figyelmét arra, hogy az alábbiakban kifejtett álláspontomnak nincs kötelező ereje, egy, a tárgykörben esetlegesen hozott önkormányzati rendelet törvényességét a Kúria, az esetlegesen felmerülő jogvitákat pedig a bíróságok jogosultak kötelező erővel elbírálni.*

1. A vizsgált kérdésben kiindulópontnak azt tekintem, hogy az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése szerint „mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa”. E cikk (3) bekezdése rögzíti: „Az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A vallási közösségek önállóak.”

2. Az Alaptörvényből kiindulva azt a kérdést, hogy közintézmény a keresztet jelképként használhatja-e, két szempont figyelembevételével kell megválaszolni: (1) a kereszt kifüggesztése sérti-e az állam és az egyház elválasztását (elkülönült működését), illetve (2) sérti-e egyének vallásszabadságát.

2.1. Az állam és a vallási közösségek elkülönült működése az Alaptörvény tételes szabálya. A Magyarországon is bevett „együttműködő modell” lényege az, hogy *az állam világnézeti kérdésekben semleges, nem azonosul egyetlen világnézeti meggyőződéssel sem (sem valamely egyház tanításával, sem az ateizmussal mint világnézeti meggyőződéssel), de figyelembe veszi az egyházak társadalomban betöltött (oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi stb.) szerepét.* Az Alaptörvény rendelkezésével ellentétes lenne a világi és az egyházi hatalom összefonódása; ha pedig valamely állami vagy önkormányzati szerv vallási jelkép alatt gyakorolna közhatalmat, ennek látszata merülne fel.

A kereszt azonban nem csupán vallási jelkép. A Lautsi-ügyben (amely szintén azt a kérdést vizsgálta, hogy állami intézmény kifüggeszthet-e keresztet) az Emberi Jogok Európai Bírósága rámutatott: a történelem alakulása során a kereszt olyan, a mai demokráciák alapjait is képező, humanista üzenetet nyert, amely alapvetően az adott politikai közösség identitásképző, kultúra-formáló elemévé is vált [Lautsi és mások v. Olaszország, no. 30814/06, 2011. március 18.]. Megfigyelhető, hogy számos város, megye címerében, sőt Magyarország címerében is szerepel a kereszt anélkül, hogy azt vallási jelképnek tekintené bárki is (megfigyelhető, hogy Szentendre város címere [a keresztet hordozó bárány] nagyon komoly

egyezséget mutat a református felekezet címerével). Egyes esetekben a kereszt és a vallás közötti kapcsolat kifejezetten távoli: a vöröskereszt nem hordoz vallási tartalmat vagy – külföldi példákkal élve – csak távoli a vallással való kapcsolata a skót zászlóban lévő Szent András keresztnek vagy a skandináv zászlókban lévő skandináv keresztnek. E jelképek láttán nincs automatikus asszociáció a vallásra. Megjegyzendő, hogy más megítélés alá esik a feszület, azaz az olyan kereszt, amelyen rajta van a corpus, Krisztus testének ábrázolása. E szimbólumra nem épült világi jelentés, ez a jelkép kizárólagosan vallási.

Összességében az állapítható meg, hogy a kereszt egyfelől a keresztény felekezetek vallási jelképe, másfelől pedig világi értéktartalmat is hordozó kulturális szimbólum. E két dimenzió egymástól nem választható el élesen, a konkrét esetben, kontextusában kell vizsgálni, hogy a kereszt kihelyezése vallási vagy kulturális töltetű-e. E különbségtételnek a kérdés megítélése szempontjából döntő jelentősége van. Ugyan a pluralizmus elvéből az következik, hogy az államnak sem vallási, sem kulturális téren nincs hegemoniája; egyik téren sem tekinthet valamilyen irányzatot kizárólagosnak; kulturális kérdésekben ez a tudomány és művészetek szabadságából is levezethető [Alaptörvény X) cikk]. A két területen azonban nem azonos mértékben megengedett az állami szerepvállalás. Kulturális kérdésekben az államnak lehetnek prioritásai (pl. meghirdethet Liszt Ferenc emlékét úgy is, hogy Haydn feldolgozóit nem támogatja ugyanilyen mértékben), vallási kérdésekben azonban az egyes világnézeti meggyőződéseket egyformaképp kell kezelnie. Ennek magyarázata, hogy a vallási meggyőződés sokkal szorosabban része az egyén identitásának, mint a kulturális irányzat iránti elkötelezettség. *Általánosságban pedig kijelenthető, hogy valamely kérdés minél szorosabban kapcsolódik az egyén identitásához, az államnak annál tartózkodóbbnak kell lennie a szabályozásában.*

Az Alaptörvény I. cikkéből következően az alapjogok alanyai az emberek, egyes esetekben pedig (ha ez az alapjog természetével nem ellentétes) a jogi személyek is. A közhatalomnak nincsenek alapjogai, így vallásszabadsága sincs. Ezért sem keltheti azt a látszatot, hogy valamely vallást kizárólagosnak tart, nem köteleződhet el valamilyen vallási tanítás mellett.

Mint látható, *a kereszt önkormányzat hivatali helyiségeibe történő kifüggesztésének megengedhetősége kapcsán egyrészt azt kell vizsgálni, hogy a kereszt kulturális vagy vallási jelkép-e, illetve azt, hogy a keresztet a közhatalom gyakorlásának érintettjei számára nyitva álló helyiségben függesztik-e ki; ez utóbbi esetben ugyanis inkább kelti azt a képzetet, hogy a közhatalom és a vallás összefonódik.* A kereszt kifüggesztésének lehetősége tehát csak az egyedi esetben, a meghatározott kontextusban vizsgálható.

E vizsgálat során szempont különösen, hogy a kereszt használatának *vannak-e az önkormányzatnál hagyományai.* Ha történetileg is jelentős szerepet töltött be a kereszt, akkor ezzel világi tartalmat (is) nyert, amely igazolja a jelkép közhatalmi használatát. (Egy, az önkormányzat által fenntartott temetőben például – a történeti hagyományok miatt – fel sem merül, hogy a kereszt használata az állam és egyház elválasztásának elvébe ütközne.)

2.2. A kereszt kifüggesztése – mint ahogy arra beadványában is utal – az egyéni alapjogok oldaláról is vizsgálendő. A lelkiismereti- és vallásszabadság egyéni alapjogából következően mindenki jogosult lelkiismereti meggyőződését, vallását szabadon megválasztani (lelkiismereti szabadság), valamint a lelkiismereti meggyőződésből eredő magatartási formákat egyénileg vagy közösségben szabadon gyakorolhatja, illetve e magatartásoktól szabadon tartózkodhat (vallásszabadság).

Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdéséből levezethető a világnézeti meggyőződés megvallásának a szabadsága; mindenki szabadon eldöntheti, hogy vallási meggyőződését másoknak is megvallja, vagy arról hallgat. Ez az alapjog a közhivatalt betöltőktől sem tagadható meg: közhatalmat betöltő személy is vallást tehet lelkiismereti meggyőződéséről, akár közvetlen formában, akár jelképek útján. Ha a keresztnek tisztán vallási jelentést tulajdonítanánk is, akkor sem lenne megtagadható, hogy e jelet bárki – „személyes használatú” tárgyként – magánál vagy hivatalnok esetében saját irodájában tartsa.

A vallásszabadság ugyanígy kiterjed a lelkiismereti meggyőződés megvallásától való tartózkodásra. Ez alapján senki nem kötelezhető arra, hogy valamely jelképnek vallásos tiszteletet tulajdonítson. Ilyen értelemben a vallási jelkép nem lehet „tolakodó”; sem nyíltan sem burkoltan nem várható el a kereszttel találkozó személytől az, hogy vallásos cselekményt tanúsítson. „Vallási magánszférájának” megtartásához mindenkinek joga van.

Önmagában azonban valamely vallási jelképpel való szembesülés (a kereszt megpillantása) csak kivételes esetekben jelent a vallási magánszférába való beavatkozást, ilyen esetekben az egyénnek tiszteletben kell tartania mások cselekvési szabadságát (nem magát a vallási jelképet kell tisztelni, hanem azoknak a vallásszabadságát, akik a jelkép által kifejezett jelentéssel azonosulnak).

3. A beadványában felvetett, a kereszttel kapcsolatos kérdéseivel kapcsolatban az álláspontomat az alábbiakban foglalom össze:

3.1. A vallásszabadságból következően bárki – nyíltan vagy jelképek útján – megvallhatja vallását. Ez a jog a közhivatalnokokat is megilleti; nincs akadálya annak, hogy közhivatalnok *a saját meggyőződése kifejezéséeként* vallási jelképet helyezzen el.

3.2. A vallásszabadságból következően senki nem kötelezhető arra, hogy vallási jelképet vallásos tiszteletben részesítsen. A kereszttel való elhelyezése nem eleve sérti ezt a szabadságot, ilyen esetben azt kell vizsgálni, hogy az „tolakodó”, hivalkodó-e.

3.3. A közhatalomnak nincs vallásszabadsága. Az állam és egyház különvált működéséből következik, hogy *a közhatalom kifelé irányuló gyakorlásának helyszínein* (az ügyfélszolgálati iroda ilyen, de az ügyfélforgalom számára nyitva nem álló helyiségek nem ilyenek) *közhatalmi döntés alapján vallási jelkép csak különösen igazolt esetben helyezhető el.* A közhatalom a kereszttel jelképként kizárólag olyan esetben használhatja, ha annak – a hagyományok okán is – a kulturális dimenziója egyértelműen erősebb a vallásinál.

Ismételten felhívom a figyelmét, hogy állásfoglalásomnak semmilyen tekintetben sincs kötelező ereje. Bízom benne, hogy tájékoztatásommal a segítségére lehettem, és a jövőben is állok rendelkezésére minden olyan ügyben, amelynek vizsgálatára törvény feljogosít.

Budapest, 2016. július 19 .

Üdvözléttel:

Székegy László

EGYENLŐ BÁNÁSMÓD HATÓSÁG

Dr. Szabó József
Nógrád Megyei Jegyző
jegyzo@nograd.hu

Ügyiratszám: EBH/477/ /2016
Tárgy: tájékoztatás
Ügyintéző: dr. Varga Judit

Tisztelt Jegyző Úr!

Az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz 2016. július 12-én e-mailen érkezett megkeresésére az alábbiakban válaszolok:

Ön levelében azzal kapcsolatban kérte a hatóság állásfoglalását, hogy a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének egy képviselő tagja azt kezdeményezte, hogy a közgyűlés rendelkezzen a kereszténység jelképének számító kereszt valamennyi önkormányzati helyiségekben történő kifüggesztéséről, és kifejtette, hogy Ön ezt miért tartaná aggályosnak, illetve jogsértőnek.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 15. § (1) bekezdés c) pontja szerint az Egyenlő Bánásmód Hatóság az egyenlő bánásmódot érintő jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök és jelentések tervezeteit véleményezi. Bár nem bocsátott a hatóság rendelkezésére a kezdeményezett önkormányzati szabályozást tartalmazó kidolgozott tervezetet, mindazonáltal – annak érdekében, hogy az adott tárgyban az önkormányzati működés, szabályozás minél teljesebb mértékben megfeleljen az egyenlő bánásmód követelményének - az alábbiakban ismertetem véleményemet. Hangsúlyozom azonban, hogy a hatóság csak az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése szempontjából formál véleményt.

Az Ebktv. szerint főszabályként sérti az egyenlő bánásmód követelményét minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként valamely az Ebktv. 8. §-ában felsorolt, úgynevezett védett tulajdonsággal rendelkező személy vagy csoport a védett tulajdonsága miatt másoknál kedvezőtlenebb bánásmódban részesül. Tekintettel arra, hogy a törvény a vallási, világnézeti meggyőződést is a védett tulajdonságok körébe sorolja (Ebktv. 8. § i. pont), sértheti az egyenlő bánásmód követelményét az olyan rendelkezés, amely ezen tulajdonságok alapján tesz különbséget.

Az Ebktv. hatálya nem terjed ki az egyházak, egyházi jogi személyek hitéleti tevékenységével összefüggő jogviszonyaira (Ebktv. 6. § c) pont), a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, ezek szervei azonban minden jogviszonyukban, valamennyi intézkedésük során kötelesek betartani az egyenlő bánásmód követelményét (Ebktv. 4. § b) pont).

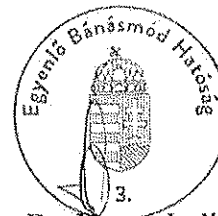
Az az önkormányzati gyakorlat, szabályozás, hogy valamennyi önkormányzati helyiségben egy adott vallási felekezet jelképét helyezték ki, már önmagában is sértheti az egyenlő bánásmód követelményét a más vallási felekezethez tartozó, vagy nem vallásos személyekkel szemben, hiszen nyilvánvalóan kedvezőtlenebbül érinti a más felekezethez tartozókat, ha egy önkormányzati helyiségbe belépve egy - az övékétől eltérő - vallási felekezet jelképe fogadja őket, mint azokat, akik a saját vallási meggyőződésüknek megfelelő jelképpel találkoznak. (Ugyanakkor azt is érdemes tekintetbe venni, hogy ha valamely vallás jelképét kifüggesztik a hivatalos helyiségben, úgy az egyenlő bánásmód követelménye alapján – arra irányuló kezdeményezésre – más vallások jelképeit is ki kellene függeszteni.)

Hangsúlyozom, hogy a hatóság kifejtett véleménye, jogértelmezése nem bír kötelező erővel, ahhoz maga a hatóság sincs kötve. Konkrét panaszok, ügyek kivizsgálása során a hatóság az adott eset valamennyi körülményének figyelembevételével jár el, és hozza meg döntését.

Remélem levelemmel segítségére lehettem.

Budapest, 2016. július 14.

Tisztelettel:

Dr. Varga Judit
főosztályvezető-helyettes
Hatósági és Jogi Főosztály
Dr. Honecz Ágnes elnök megbízásából